

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра економічної теорії

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність – 051 «Економіка»
Освітня програма / спеціалізація – «Бізнес-економіка»
Статус дисципліни – за вибором студента

Викладач – Нескородєв Семен Миколайович,

к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

12 червня 2020 р.

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Бізнес-планування» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 9 с.

Розробник

Нескородєв Семен Миколайович – доцент кафедри економічної теорії,
кандидат економічних наук, доцент

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
(протокол № 10 від 12 червня 2020 р.)

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Бізнес-планування
Вид навчальної дисципліни	За вибором студента; належить до навчальних дисциплін спеціальної фахової підготовки.
Викладач	Нескородєв Семен Миколайович, к.е.н., доцент кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого.
Контактний телефон	+80508673784
E-mail	semnesk@ukr.net , econom_theory@ukr.net
Консультації	<i>Очні консультації:</i> четвер – 13-00 – 14-00, Центральний корпус НЮУ, а. 224-225. <i>Онлайн консультації:</i> за попередньою домовленістю в соціальних мережах Viber, Telegram (+80508673784) в робочі дні з 9.30 до 17.00.
Онлайн консультації Facebook:	Business Economics. Актуальна освіта в НЮУ імені Ярослава Мудрого: https://www.facebook.com/groups/701530796898235/ ; Нові економічні та управлінські спеціальності НЮУ імені Ярослава Мудрого: https://www.facebook.com/groups/196735574432249/ ; Consulting forever: https://www.facebook.com/groups/1429039653865820/ ; Economic Theory and Law: https://www.facebook.com/econtlaw.nlu/

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Бізнес-планування» є синтетичною, її вивчення базується на концепціях і поняттях теорії управління, інвестиційного менеджменту, маркетингу. Послідовно розкриваються сутність та економічні функції бізнес-планування як інструменту управління підприємством. Формуються знання з методології та методики бізнес-планування та практичні навички реалізації бізнес-планів. Порядок тем відповідає структурі бізнес-плану за міжнародними стандартами. У кожній темі розглядаються принципи та підходи до збору, оброблення та презентації необхідної інформації для складання відповідного розділу бізнес-плану. Особлива увага приділяється методам економічної оцінки ефективності бізнес-плану.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування теоретичних знань і практичних навичок щодо бізнес-планування в сучасних бізнес-організаціях, розроблення та реалізації бізнес-планів нового підприємства, випуску нової продукції.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо змісту, технологій та методів бізнес-планування;
- детальна характеристика структури та змісту бізнес-плану;
- опанування інструментарію, методик розрахунків, методів бізнес-планування, оцінки ризику, оцінки ефективності бізнес-плану;
- оволодіння практичними методами розрахунків та техніко-економічного обґрунтування економічних процесів для обґрунтування розділів бізнес-плану;
- набуття навичок розроблення бізнес-планів;
- усвідомлення доцільності й обов'язковості використання бізнес-планів як

надійного фінансово-економічного інструменту розвитку й підвищення ефективності всіх сфер сучасного бізнесу.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Менеджмент», «Маркетинг», «Економіка та фінанси підприємства», «Бізнес-потенціал розвитку підприємства», «Економіка та фінанси підприємства», «Бізнес-проектний аналіз».

Кореквізити: «Організаційний розвиток бізнесу», «Економіка та організація інноваційної діяльності», «Економіка та організація інвестиційної діяльності».

Постреквізити: «Бізнес-консалтинг», «Прийняття управлінських рішень», «Ризик-менеджмент», «Електронна комерція».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

1. Пояснити правові та економічні основи бізнес-планування підприємства.
2. Узагальнити технологію розроблення бізнес-плану.
3. Використовувати сучасний інструментарій бізнес-планування.
4. Складати бізнес-плани відповідно до міжнародних стандартів.
5. Обґрунтовувати оптимальні варіанти розвитку підприємства.
6. Оцінювати ефективність бізнес-плану, враховуючи чинники ризику та невизначеності майбутнього.
7. Ефективно контролювати хід реалізації бізнес-планів та управляти можливими змінами процесу.
8. Моделювати потоки продукції, ресурсів та грошових коштів.
9. Розраховувати виробничі бюджети з урахуванням можливих джерел фінансування.
10. Застосовувати методи дослідження ринку задля розроблення плану маркетингу.
11. Використовувати сучасні методики проведення техніко-економічних розрахунків при розробленні окремих розділів бізнес-плану.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р. для студентів денної форми навчання

Тиждень	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
1.	1. Системний підхід до управління підприємством.		
	2. Сутність бізнес-планування на підприємстві.		
2.	3. Сутність бізнес-плану та його структура.	1. Системний підхід до управління підприємством. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
3.	4. Характеристика підприємства та його продукції (послуг).	2. Сутність бізнес-планування на підприємстві. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.

4.	5. Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством.	3. Сутність бізнес-плану та його структура. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
5.	6. Дослідження та аналіз ринків збуту продукції (послуг).	Колоквіум	
6.	7. Характеристика конкурентного середовища та конкурентних переваг.	4. Характеристика підприємства та його продукції (послуг). <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
7.	8. План маркетингової діяльності.	5. Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
8.	9. План виробничої діяльності підприємства.	6. Дослідження та аналіз ринків збуту продукції (послуг). <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
9.	10.1. Фінансовий план та програма інвестицій.	7.1. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
10.	10.2. Основні джерела фінансування інвестиційних вкладень.	7.2. Інструменти аналізу конкурентного середовища та конкурентних переваг. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
11.	11.1. Основи фінансової математики.	8.1. План маркетингової діяльності. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
		8.2. Маркетингові стратегії. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
12.	11.2. Дисконтовані показники ефективності інвестиційного бізнес-плану.	9.1. Планування постачання ресурсів. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
		9.1. Планування випуску продукції. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
13.	12.1. Види та класифікація потенційних ризиків.	Колоквіум	
		10.1. Фінансовий план та програма інвестицій. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.

14.	12.2. Методи аналізу ризиків.	10.2. Основні джерела фінансування інвестиційних вкладень <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
		11.1. Показники ефективності інвестиційного бізнес-плану. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
15		11.2. Основи фінансової математики. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
		11.3. Дисконтовані показники ефективності інвестиційного бізнес-плану. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
16		12.1 Аналіз потенційних ризиків. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
		12.2. Методи аналізу ризиків. <i>Література:</i> 3-6; 8-11.	Розробка бізнес-плану за видами діяльності.
17		Колоквіум	

Самостійна робота студентів

- Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:
- опрацювання навчальної літератури з бізнес-планування;
 - збір, обробка, аналіз статистичних даних та бухгалтерської звітності вітчизняних підприємств, необхідних для складання бізнес-плану підприємства;
 - збір, обробка, аналіз статистичних даних щодо ринкового середовища підприємства (ємкість ринку, обсяги продажу підприємства та його конкурентів), необхідних для складання бізнес-плану підприємства;
 - робота з нормативно-методичними документами та міжнародними стандартами складання бізнес-плану;
 - робота над нормативними документами з питань інвестиційної діяльності, інноваційної діяльності та підтримки державою малого підприємництва в Україні;
 - виконання практичних завдань, самотестування;
 - написання есе та рефератів;
 - підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
 - участь у конкурсах студентських наукових праць;
 - підготовка до практичних занять, колоквіумів та заліку.

Інформаційне забезпечення курсу *Нормативно-правові акти*

Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646. Дата оновлення: 08.06.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 03.05.2020).

Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266. Дата оновлення: 16.10.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 03.05.2020).

Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення бізнес-плану підприємств. Наказ Міністерства економіки України № 290 від 06.09.2006. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA> (дата звернення: 03.05.2020).

Про затвердження Методичних рекомендацій з розробки бізнес-планів інвестиційних проектів. Наказ державного агентства України з інвестицій та розвитку № 73 від 31.09.2010. URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/FIN57802.html (дата звернення: 03.05.2020).

Про затвердження Методики проведення державної експертизи інвестиційних проектів та форми висновку за її результатами. Наказ Міністерства економіки України № 243 від 13.03.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0437-13> (дата звернення: 03.05.2020).

Про затвердження Порядку та критеріїв оцінки економічної ефективності проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів: Постанова Кабінету міністрів України від 18.07.2012 № 684. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 03.05.2020).

Література

1. Агафонова Л. Підготовка бізнес-плану: практикум. Київ: Знання, 2001. 158 с.
2. Барроу К., Барроу П., Браун Р. Бізнес-план: практ. посіб.; пер. з англ. Київ: Знання, 2005. 434 с.
3. Васильців Т. Г., Качмарик Я. Д, Блонська В. І., Лупак Р. Л. Бізнес-планування. Київ: Знання, 2013. 207 с.
4. Воротіна Л. І. Бізнес-планування: методологія, методика, механізм: навч. посіб. для студ. ВНЗ / за заг. ред. Л. І. Воротіна. Європ. ун-т. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2010. 223 с.
5. Бізнес-планування підприємницької діяльності: навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с.
6. Гетало В. П., Гончаров Г. О., Колісник А. В. Бізнес-планування: навч. посіб. / за заг. ред. В. П. Гетало. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2008. 240 с.
7. Кучеренко В. Р. Бізнес-планування фірми: навч. посіб. / за заг. ред. В. Р. Кучеренко, В. А. Карпов, О. С. Маркітан. Київ: Знання, 2006. 424 с.
8. Лаврів Л. А. Планування діяльності організації: навчальний посібник / за заг. ред. Л. А. Лаврів. Тернопіль: Крок, 2013. 320 с.
9. Макаренко С. М. Бізнес планування: навч.-метод. посіб. Херсон: СТАР ЛТД, 2017. 224 с.
10. Македон В.В. Бізнес-планування: навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Македон. Київ: ЦУЛ, 2009. 236с.
11. Покропивний С.Ф. Бізнес-план: технологія розробки і обґрунтування. Київ: КНЕУ, 2006. 379 с.
12. Цьохла С.Ю. Обґрунтування та експертиза бізнес-проектів: навч. посіб. / за заг. ред. С.Ю. Цьохла. Сімферополь: ДІАЙП, 2011. 400 с.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: освоювати лекційний матеріал, вести конспект навчальної дисципліни, активно працювати на практичних заняттях, брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи

інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у *Facebook* лекторіумі та *Facebook* тренінгах, наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять забороняється використовувати мобільні телефони для розважальних цілей та спілкування в соціальних мережах. Дозволяється використовувати мобільні телефони тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Бізнес-планування» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів передбачає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких *засобів*: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, реєг review, контрольна робота. За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 10 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Проводяться три колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 20 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль						Самостійна робота студентів	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття			Колоквіуми				
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	№ 1	№ 2	№ 3		
max 10	max 10	max 10	max 20	max 20	max 20	max 10	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	Зараховано	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	Зараховано	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	Не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34